

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 31.07.2015 р. № 445/18/99-15

Міністерство соціальної політики розглянуло лист виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та повідомляє.

До запитання 1.

Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» встановлено, що допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати (доходу), у разі настання в неї страхових випадків, зокрема, тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві.

Враховуючі зазначене, у разі якщо застрахована особа не здійснює трудову діяльність (підприємство не працює та не оформлено простою) та не нараховується заробітна плата, допомога по тимчасовій непрацездатності не надається.

Якщо під час простою підприємства не з вини працівника з оплатою не нижче від двох третин тарифної ставки, передбачено вихід працівника на роботу і у зв'язку із настанням тимчасової непрацездатності ним було втрачено право на таку виплату (оплату за час простою), йому призначається допомога по тимчасовій непрацездатності на підставі

виданого у встановленому порядку листка непрацездатності та обчислюється середня заробітна плата для розрахунку допомоги відповідно до Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2015 № 439) (далі – Порядок).

До запитання 2.

Відповідно до пункту 3 Порядку середньоденна заробітна плата обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати, на яку нарахований єдиний внесок, на кількість календарних днів зайнятості (періоду перебування у трудових відносинах) у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин, - тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком, відпустка без збереження заробітної плати. Місяці розрахункового періоду (з першого до першого числа), в яких застрахована особа не працювала з поважних причин, виключаються з розрахункового періоду.

На нашу думку, період військової служби застрахованої особи за призовом під час мобілізації на особливий період можна вважати періодом, не відпрацьованим з поважної причини. Тому, якщо деякі місяці та дні розрахункового періоду застрахована особа не працювала із зазначеної поважної причини, пропонуємо ці місяці та дні виключати з розрахункового періоду та здійснювати розрахунок середньої заробітної плати за відпрацьованими місяцями та днями розрахункового періоду. У випадку, коли застрахована особа не працювала із зазначеної поважної причини, всі місяці розрахункового періоду, на нашу думку, може бути застосовано пункт 9 Порядку.

До запитання 3.

Відповідно до пункту 2 Порядку сума страхової виплати обчислюється шляхом множення суми денної виплати на кількість календарних днів, що підлягають оплаті. Середньоденна заробітна плата обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати, на яку нарахований єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, на кількість

календарних днів зайнятості (періоду перебування у трудових відносинах), у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин, зазначених у пункті 3 Порядку.

Частиною другою статті 7 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», яка визначає базу нарахування єдиного внеску, передбачено, що для осіб, яким після звільнення з роботи нараховано заробітну плату (дохід) за відпрацьований час або згідно з рішенням суду – середню заробітну плату за вимушений прогул, єдиний внесок нараховується на суму, що визначається шляхом ділення заробітної плати (доходу), виплаченої за результатами роботи, на кількість місяців, за які вона нарахована.

Враховуючі зазначене, обчислення середньої заробітної плати для розрахунку страхових виплат, передбачене пунктом 2 Порядку, застосовується, зокрема, у випадку поновлення на роботі працівника, який був звільнений з роботи без законної підстави (незаконно переведений на іншу роботу) з виплатою середнього заробітку за час вимушеного прогулу (різниці в заробітній платі за час виконання нижче оплачуваної роботи).

При цьому слід враховувати, що пунктами 32 та 33 Порядку встановлено, що середня заробітна плата для розрахунку допомоги по вагітності та пологах і допомоги по тимчасовій непрацездатності, оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця обчислюється роботодавцями на підставі відомостей, що включаються до звіту про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що подаються до ДФС.

До запитання 4.

Пунктом 9 Порядку передбачено для добровільно застрахованих осіб за страхуванням з тимчасової втрати працездатності обчислення середнього доходу виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом на день настання страхового випадку, у разі якщо у розрахунковому періоді перед настанням страхового випадку застрахована особа з поважних причин (зокрема, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком і відпустка без збереження заробітної плати) не мала доходу. При цьому зазначена норма Порядку щодо виключення з розрахункового періоду відпустки по догляду за дитиною до

досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком і відпустки без збереження заробітної плати як поважної причини не стосується добровільно застрахованих осіб, оскільки на цих осіб не поширюються норми трудового законодавства.

До запитання 5.

Обчислення середнього доходу здійснюється відповідно до пункту 3 Порядку – виходячи з нарахованого за розрахунковий період доходу, на який нарахований єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, на кількість календарних днів зайнятості (періоду виконання робіт (послуг) за цивільного-правовими договорами, провадження підприємницької або іншої діяльності, пов'язаної з отриманням доходу безпосередньо від такої діяльності) у розрахунковому періоді.

При цьому слід враховувати те, що у випадках добровільного страхування за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності правовідносини за таким страхуванням врегульовуються договірними зобов'язаннями та розпочинаються з дня укладення відповідного договору, а тому норма пункту 3 Порядку застосовується в періоді дії договору про добровільне страхування.

**Директор Департаменту
соціального страхування та партнерства**

О. Савенко